

VLAAMS VERBOND VAN HET KATHOLIEK
SECUNDAIR ONDERWIJS

LEERPLAN SECUNDAIR ONDERWIJS

MODE

Beroepsvoorbereidend leerjaar

Licap - Brussel D/1999/0279/105september

INHOUD

LESSENTABEL		3	
1	VISIE		4
2	BEGINSITUATIE	4	
3	ALGEMENE DOELSTELLINGEN	6	
4	ALGEMENE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN	7	
5	LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN, PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN DIDACTISCHE MIDDELEN	8	
6	EVALUATIE	16	
7	MINIMALE MATERIELE VEREISTEN	17	
8	BIBLIOGRAFIE	19	

LESSENTABEL

Zie website VVKSO bij Lessentabellen.

1 VISIE

Belangrijke doelstellingen van de opleiding in de eerste graad bso zijn:

- de leerling objectief observeren en oriënteren volgens zijn mogelijkheden en interesses;
- remediëren ten aanzien van bepaalde vakken en vaardigheden opdat de leerling bij het begin van de tweede graad een aanvaardbaar startniveau haalt.

Samen met de leraar dient de leerling op ontdekkingstocht te gaan naar zijn eigen talenten om een passende studierichting te kiezen. In het beroepenveld zal de leerling kennismaken met de ruime waaier van beroepen in de kleding- en bekledingsector. Hij zal kennismaken met ontwerpen, realiseren, presenteren en verkopen. De studierichting 'Mode' biedt gunstige omstandigheden om doe-leerlingen er in te laten slagen beeldende, creatieve ideeën om te zetten in bruikbare realisaties.

Via deze realisaties ontdekt de leerling vormen, materialen, uitvoerings- en presentatiemogelijkheden.

Om deze jonge mensen te laten groeien naar volwaardige participatie in de maatschappij en in het toekomstige beroepsleven dient de studierichting 'Mode bso' ruim te worden opgevat.

Het beroepenveld wordt aantrekkelijk gemaakt door te werken met thema's vanuit de ervarings- en belangstellingswereld van de leerling. Bij de uitwerking van de thema's kan inspiratie gezocht worden in kunst, cultuur, mode, interieur, verkoop, accessoires, toneel ... De leerling leert experimenteren met kleuren, materialen, stoffen; kijken naar de wereld van de mode; zoeken naar juiste oplossingen ...

2 BEGINSITUATIE

2.1 Toelatingsvoorwaarden voor bvl

Elke leerling die een eerste leerjaar secundair onderwijs heeft gevolgd mag in het bvl worden toegelaten. In het bvl komen zowat alle leerlingen van het eerste leerjaar B. Er is tevens een belangrijke instroom vanuit het eerste leerjaar A. Ook kunnen onder bepaalde voorwaarden leerlingen uit het buitengewoon secundair onderwijs (BuSO) worden toegelaten.

2.2 Kenmerken van jongeren in het bvl

Heel wat ouders hebben het moeilijk om hun kind naar het eerste leerjaar B te zenden, waardoor een aantal leerzwakke of leervertraagde jongeren het secundair onderwijs niet aanvat in 1ste leerjaar B, maar in 1ste leerjaar A. Daardoor ook is er in het bvl een grote instroom van leerlingen die geen goede resultaten behaalden in 1ste leerjaar A.

Deze leerlingen zijn doorgaans iets sterker wat schoolse prestaties betreft dan leerlingen uit 1ste leerjaar B, maar anderzijds kunnen ze gedesoriënteerd zijn door (nog eens) een negatieve schoolervaring. Ook daardoor vergroot de heterogeniteit in het bvl.

Kenmerken die gelden voor een grote groep van deze leerlingen.

- *Ze zijn gericht op het doen.*

Soms spreekt men van "gedragsintelligentie", dit wil zeggen ze leren al doende. Dit betekent evenwel niet dat ze voor de uitoefening van hun beroepspraktijk meteen uitblinken in grote vaardigheid en nauwkeurigheid.

- *Zij hebben vooral interesse voor het onmiddellijke bruikbare.* Hun hele leefwereld, zowel binnen de onderwijstijd als daarbuiten, is afgestemd op onmiddellijke consumptie van wat zij als nuttig en als prettig ervaren.
- *Zij zijn doorgaans heel spontaan.* Hun reacties op hun leefwereld en op eigen ervaringen zijn niet altijd beheerst. Tegelijk zijn ze meestal wel duidelijk en eerlijk in hun gevoelens.
- *Ze zijn vaak aanhankelijk en dankbaar.* Voor wie hen begrijpt, voor wie met hen op weg gaat, tonen ze duidelijk hun aanhankelijkheid en hun dankbaarheid.
- *Hun intelligentie is eerder beperkt.* Zij verwerken moeilijk grote leerstofgehelen. Memoriseren, verbanden leggen, besluiten trekken is niet eenvoudig. Transfer van het ene vak naar het andere, van geleerde leerstof naar praktische toepassing is niet vanzelfsprekend.
- *Hun schoolverleden liep niet vlot.* Daardoor vertonen sommigen een aversie tegenover het schoolse leren. Hun moeilijk gedrag is er vaak een uiting van.
- *Zij hebben een geringe verbale vaardigheid.* Het onderwijs steunt traditioneel heel sterk op het verbale zodat leerlingen met een beperkte taalvaardigheid bijzondere moeilijkheden ervaren.

- *De taakspanning en/of de taakgerichtheid is vaak heel klein.*
Als deze leerlingen aan opdrachten werken is het voor hen (èn voor de leraar) een hele klus om tot het einde vol te houden. Zeker wanneer moeilijkheden binnen de opdracht opduiken, haken ze gemakkelijk af.
- *Hun oriëntering in tijd en ruimte is beperkt.*
Het onderwijs doet vaak een beroep op begrippen en op vaardigheden in verband met tijd en ruimte. Leerlingen die hierbij minder goed functioneren, ervaren geregeld moeilijkheden. Het ontbreekt hen in het algemeen vaak aan goede en duidelijke structuren.
- *Hun zelfvertrouwen is niet groot.*
Een aantal reeds genoemde kenmerken heeft ervoor gezorgd dat de opgroeiende jongeren eerder weinig zelfbevestiging mochten ervaren. Zij voelen zich eerder hierdoor vaak diep ongelukkig. Onbewust verlangen ze en streven ze naar bevestiging.
- *Het vlot sociaal functioneren wordt bemoeilijkt door egocentrisme.*
Door gebrek aan zelfbevestiging, vaak samengaan met het niet voldoende kunnen relativiseren van situaties, geven zij sterker dan andere jongeren van hun leeftijd, de indruk louter op zichzelf gericht te zijn.
- *Een deel van de leerlingen komt uit de eerder lagere sociale klasse.*
Zij dragen de kenmerken van deze cultuur, die in een aantal aspecten sterk verschillend is van de gewone schoolcultuur. Dit vermindert hun studiekansen.

2.3 Beroepenveld Kleding

Alle leerlingen hebben in het eerste leerjaar Techniek gevolgd en leerden werken volgens het technisch proces. Sommige leerlingen die uit 1ste leerjaar B komen hebben daar in het verkenningsgebied Mode kennis gemaakt met grondstoffen, materialen, gereedschappen, technieken enzovoort. De leraar zal dus terdege rekening moeten houden met mogelijke verschillen qua achtergrond en kennis.

Om administratieve redenen is in de lessentabel het onderscheid gemaakt tussen PV en TV Mode. Om pedagogisch-didactische redenen is er één leerplan voorzien van 7 uur per week met de integratie van PV en TV Mode. Deze 7 uur worden bij voorkeur door één leraar gegeven.

3 ALGEMENE DOELSTELLINGEN

- Kennismaken met de ruime waaier van opleidingsmogelijkheden en beroepen in de sector mode en kleding om zo een geschikte studiekeuze te kunnen maken.
- Ontdekken dat het studiegebied 'Mode' meer is dan kleding maken, maar dat het ook ruimere toepassingsgebieden heeft.
- Met zin voor creativiteit de verschillende fasen van een realisatie kunnen uitwerken.
- Inzien dat realisaties bruikbaar, origineel, verkoopbaar, en milieuvriendelijk moeten zijn.
- Probleemoplossend leren handelen.
- De volgende attitudes ontwikkelen:
  - zelfstandigheid,
  - flexibiliteit,
  - verantwoordelijkheid,
  - respect voor de anderen,
  - positieve ingesteldheid,
  - luisterbereidheid,
  - orde en nauwkeurigheid,
  - veiligheid,
  - doorzettingsvermogen,
  - fouten en tekortkomingen leren aanvaarden,
  - bereid zijn anderen te helpen,
  - werk van de anderen leren waarderen,
  - ...

4 ALGEMENE PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

- Een fijne sfeer scheppen zodat de leerling graag naar school komt.
- Bij iedere les uitgaan van 'De kenmerken van jongeren in het bvl' (zie Beginsituatie).
- Thema's kiezen uit de leefwereld van de leerling. De werkstukken moeten modisch, bruikbaar en verkoopbaar zijn.
- In het vak Techniek heeft de leerling reeds leren werken volgens het stappenplan of technisch proces (zie leerplan Techniek voor het eerste leerjaar B). **Samen met de leerling** zal men bij ieder thema de volgende stappen doorlopen:
  - 1 Behoeftte of probleemstelling: kiezen van het thema
  - 2 Keuze van de beste oplossing:

- opzoeken van werkstukken die passen binnen het thema
- kiezen van het werkstuk, voor- en nadelen opzoeken
- 3 Realisatie:
  - stappen om het werkstuk te maken vastleggen in leerinhouden
  - realiseren van het werkstuk
- 4 Ingebruikneming: in gebruik nemen van het werkstuk (productevaluatie)
- 5 Evaluatie: evalueren van het proces en van het product

Afhankelijk van het gekozen thema de verschillende stappen meer of minder uitdiepen.

- Voor bepaalde opdrachten samenwerken met andere vakken (zoals Nederlands, Plastische opvoeding, Muzikale opvoeding ...).
- De moeilijkheidsgraad van de opdrachten dient aangepast aan het niveau van de leerling.
- De opdrachten moeten kort en concreet zijn.
- De leerlingen hun kwaliteiten leren ontdekken en daardoor hun zelfvertrouwen versterken.
- De theorie integreren in de praktijk.
- Om de leerling te motiveren worden de doelstellingen toegepast in een werkstuk. Daarom is dit nooit een doel op zich, maar een middel om de doelstellingen te bereiken. Het geheel moet in dienst staan van de kennismaking met de sector Mode.
- De kwaliteit van het werkstuk moet voldoen aan de gangbare opvattingen omtrent kwaliteitsverhoudingen, dit wil zeggen dat de kwaliteit in verhouding is tot de kostprijs en afhangt van wat de klant vraagt. Zo kan men bijvoorbeeld met een goedkope stof niet dezelfde kwaliteit bekomen als met betere stoffen. Men moet niet streven naar de totale perfectie wat de afwerking betreft: leerlingen van het beroepenveld kunnen dat nog niet aan.
- De leerling individueel of in groep oplossingen laten zoeken waarbij diverse materialen kunnen gebruikt worden.
- De leerling zijn creativiteit laten uiten en oplossingen voor het probleem laten zoeken door onder andere schetsen, kleven, ontwerpen in nepmateriaal ... Deze creativiteit ondersteunen en aanwakkeren. Leerlingen bevestigen en vreugde laten beleven in het ontwerpen en realiseren van een werkstuk.

- Bij al de fasen van de uitwerking de leerling actief betrekken bij het gebeuren, vanaf het bepalen van het werkstuk tot en met de evaluatie.
- Eventueel een eenvoudig computerprogramma gebruiken voor bepaalde toepassingen.
- Zo nodig werken met gedifferentieerde taken. Leergierige leerlingen uitbreidingstaken laten uitwerken.
- De zogenaamde toevallige leereffecten zijn even belangrijk als de geplande effecten.
- Tijdens de lessen Mode aandacht hebben voor vakoverschrijdende ontwikkelingsdoelen.

5 LEERPLANDOELSTELLINGEN, LEERINHOUDEN, PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN EN DIDACTISCHE MIDDELEN

LEERPLANDOELSTELLINGEN	LEERINHOUDEN
1. Voorbeelden van behoeften kunnen opnoemen.	Bijvoorbeeld: -voedsel -kleding -ontspanning -contact met anderen -gezelligheid -veiligheid
2. Voor bepaalde behoeften, gesitueerd in een thema, oplossingen kunnen voorstellen.	Bijvoorbeeld: -ontspanning reizen, feesten -voedsel eten en drank -veiligheid wonen - ...
3. Documentatie in verband met het gekozen thema: verzamelen, raadplegen en ordenen.	-informatie in verband met: ≅ vormen ≅ modellen ≅ lijnen ≅ kleuren ≅ stoffen - opzoeken in: ≅ reclamefolders ≅ tijdschriften ≅ boeken ≅ etalages in verband met textiele werkstukken ...
4. Invloeden die modebepalend zijn herkennen.	- cultuur - seizoenen - media - muziek - leeftijd

	- life-style - ...
5. Eenvoudige ontwerpen volgens eigen fantasie.	- vorm zoeken door: ≅ schetsen ≅ kleven ≅ nepmateriaal te gebruiken ≅ ...
6. Documentatie en ontwerp origineel voorstellen.	- op paneel - op paspop - als sfeerbeeld - ...
7. Een werkstuk kiezen en de keuze ervan verantwoorden.	- functioneel - origineel - verkoopbaar: ≅ doelgroep ≅ prijs - milieuvriendelijk - moeilijkheidsgraad van de uitvoering
8. Achtereenvolgende fasen nodig voor de realisatie van een werkstuk opsommen. 9. Uitleggen waarom het nodig is naast het product ook elke fase van het proces te evalueren.	- textielmateriaal kiezen - vormtekenen - snijden - afwerken - in gebruik nemen en evalueren - presenteren (vóór verkoop)
10. Soorten eigenschappen en verkoopvormen van geschikte materialen ontdekken om oordeelkundig te kunnen kiezen.	Voor het werkstuk geschikte materialen: - soorten: - eigenschappen: ≅ gebruik ≅ onderhoud - verwerkingsmodaliteiten - verkoopvorm - verkoopplaats - variatiemogelijkheden - prijs - lijst opstellen onder andere met computer
11. Milieubewust omgaan met grondstoffen en producten.	- keuze van ecomateriaal - kosteloos materiaal - hergebruik - sorteren - ...
12. Mogelijkheden opsommen om een patroon te bekomen en een verantwoorde keuze maken.	- mogelijkheden: ≅ kopen ≅ overnemen ≅ zelf tekenen
13. Werkstuk ontleden om tot het patroon te komen.	- delen ≅ aantal

	≅ benaming
14. Een eenvoudig patroon schetsen.	
15. Een eenvoudig patroon tekenen met de juiste gereedschappen.	Gereedschappen: - potlood - meetlat - tekendriehoek - gom - computer... Tekenen: - delen tekenen volgens afmetingen - omlijnen - doortekenen...
16. Eenvoudige modeldetails in het patroon kunnen wijzigen.	- modeldetails
17. Eenvoudige symbolen leren kennen en gebruiken in het patroon.	- draadrichting - vouw...
18. Een technische tekening van het patroon kunnen lezen.	- lijntypes - symbolen - maataanduidingen...
19. Noodzaak van naadbreedte ontdekken, de hoeveelheid bepalen en noteren.	- noodzaak - hoeveelheid: ≅ plaats ≅ soort afwerking ≅ materiaal - noteren op fiche onder andere met computer
20. Mogelijkheden om naadbreedte toe te voegen opnoemen, werkwijze kiezen en toepassen.	- werkwijzen: ≅ naadbreedte bij tekenen op stof ≅ naadbreedte bij patroon tekenen - voor- en nadelen - keuze - eventueel tekenen
21. Manier om materiaalhoeveelheid te bepalen, opzoeken.	Afhankelijk van het werkstuk: ≅ opmeten ≅ berekenen ≅ delen schikken
22. Aantal aspecten die het materiaalverbruik beïnvloeden, opnoemen.	- stofbreedte - stofbedrukking - patroon - economisch stofverbruik - aantal stuks - ...
23. Een snijplan kunnen opzoeken en vastleggen in een schets.	- opzoeken: op werkelijke grootte - schetsen: verkleind

24. Een verantwoorde aankoop van materiaal voorbereiden en uitvoeren.	- verhouding prijs kwaliteit (wat de klant verwacht wat de klant ontvangt) - voordelen: ≅ meerdere stuks samen ≅ klantenkaart ≅ korting ≅ ...
25. Eenvoudige principes in verband met het snijklaar maken van het weefsel toepassen.	- draadrichting - stofbedrukking - in haak leggen - strijken
26. Patroondelen op stof schikken volgens opgezocht snijplan.	- snijplan - hulpmiddelen: ≅ kopspelden ≅ loodjes ≅ ... - eventueel naadbreedte bijtekenen
27. Technische tekening van een snijplan kunnen lezen.	- snijplan op schaal
28. Delen snijden.	- materieel - werkwijze (eventueel voorbereidende oefening)
29. Gesneden delen voorbereiden.	- merken: ≅ materieel ≅ werkwijze
30. Eenvoudige gereedschappen en apparaten, bruikbaar voor de realisatie van het werkstuk kiezen.	≅ naaimachine ≅ strijkgerief ≅ kleefpers ≅ naaigerief
31. Apparaten efficiënt kunnen gebruiken met aandacht voor veiligheid en een correcte werkhouding.	≅ handleidingen lezen ≅ apparaten beheersen ≅ apparaten onderhouden ≅ basisprincipes van goede werkhouding
32. Tempo van de naaimachine beheersen.	- plaats en druk van de voeten
33. Werkstuk kunnen leiden.	- functie van de machineonderdelen: ≅ persvoet ≅ transporteur - oog-, hand-, voetcoördinatie
34. Naaimachine stikklaar maken.	- naaimachine bedraden: ≅ volgens handleiding ≅ functie en naam van de onderdelen
35. Een juist steekbeeld herkennen.	- steeklengte - verknoping

36. Steeklengte kunnen regelen naar gelang van het materiaal.	- functie en gebruik van de onderdelen
37. Stikrichting kunnen wijzigen.	- hechten
38. Technieken noodzakelijk voor de realisatie van het werkstuk kunnen uitvoeren en daarbij ergonomische principes toepassen.	- samenvoegingstechnieken: naden - boordafwerkingstechnieken: ≅ zigzag ≅ overlock ≅ zomen - naast de boord stikken - ergonomische principes: ≅ houding ≅ werkpost ≅ ...
39. Eenvoudige werkinstructieformulieren van technieken kunnen lezen.	- naden - zomen - ...
40. Werkvolgorde fase per fase kunnen uit-voeren en na realisatie kunnen toelichten.	- werkvolgorde onder andere met de computer
41. Etiketten leren lezen (en opstellen).	- samenstellingsetiket - onderhoudsetiket - merketiket (eventueel schoollogo)
42. Het werkstuk in gebruik nemen.	- in reële situatie: ≅ werkstuk gebruiken ≅ kledingstuk dragen ≅ ...
43. Het product evalueren.	- behoeftebevrediging - draag- en gebruikscomfort - uitvoering: ≅ materiaalkeuze ≅ patroon ≅ snijden ≅ afwerken
44. Presenteren van het werkstuk voor de verkoop.	- op persoon - etaleren - presentatie met tekst onder andere met de computer - verpakken - ...
45. Evalueren van het proces.	- verschillende stappen: ≅ inhoud ≅ volgorde ≅ didactische werkvorm - attitude van de leerling, bijvoorbeeld: ≅ zelfstandigheid

	≅ flexibiliteit ≅ verantwoordelijkheid ≅ respect voor de anderen ≅ positieve ingesteldheid ≅ luisterbereidheid ≅ orde en nauwkeurigheid ≅ veiligheid ≅ doorzettingsvermogen ≅ fouten en tekortkomingen leren aanvaarden ≅ bereid zijn anderen te helpen ≅ werk van de anderen leren waarderen ≅ ...
46. Interesse en aanleg voor de verschillende onderdelen van de uitvoering verwoorden.	
47. Kennismaken met de ruime waaier van beroepen in de kleding- en bekleding-sector van ontwerp tot productie, verkoop en service.	Beroepen in de confectienijverheid: - stylist - patroontekenaar CAD-CAM - modellist - kwaliteitsmanager - planner - arbeidsanalist - atelierleider - stikster - strijkster - technieker Zelfstandige beroepen, onder andere: - maatkleding: ≅ kleermaker dames ≅ kleermaker heren - toneelkleding: kleermaker - gordijnmaker - verkoop: ≅ detaillist in de kleding- en textiel-distributiesector ≅ verkoopster ≅ etalagist ≅ retoucheur
48. Opleidingsmogelijkheden op verschillende niveaus kunnen situeren.	- tweede graad: studiegebied 'Mode' - derde graad: studiegebied 'Mode' - derde leerjaar derde

	graad: studiegebied Mode' - vierde graad: 'Mode' - pedagogisch hoger onderwijs - graduaat confectie

PEDAGOGISCH-DIDACTISCHE WENKEN

Bij de doelstellingen:

- 1-2 - Een thema moet altijd vertrekken van een concrete behoefte, bv. "Ik wil mijn kamer opfleuren" of "Ik wil mij tegen de regen beschermen".
- Vanuit de leefwereld en interessesfeer van de leerling de behoeften opsporen en thema's bepalen. De leerlingen actief bij de keuze betrekken.
- Minimum drie thema's uitwerken. Binnen één thema kunnen eventueel verschillende werkstukken uitgewerkt worden.
- Mogelijkheden openlaten voor variaties binnen één werkstuk; ook hier de leerlingen laten kiezen.
- Voorbeelden van werkstukjes kiezen binnen kleding, accessoires, interieur ... Een zo ruim mogelijk aanbod doen, ook niet-kledingstukken. Ook hier de leerlingen bij de keuze betrekken.
- Eenzelfde werkstuk kan men volgens verschillende moeilijkheidsgraad uitvoeren.
- 5 - Verwondering en creativiteit bij de leerling stimuleren.
- 6 - Gegevens samenbrengen tot bijvoorbeeld een collage, die als decoratief element in de klas gebruikt wordt.
- 7 - Bij het bespreken van de verkoopbaarheid houdt men rekening met de eisen van de klant:
- ≅ welke kwaliteit vraagt de klant?
  - ≅ welke prijs wenst de klant te betalen?
  - ≅ welke draag- of gebruikscomfort wenst de klant?
- 8 - Bij iedere fase van de realisatie worden vooraf in samenspraak met de leerling de normen en toleranties vastgelegd.
- 10 - De mogelijkheid bespreken om met hetzelfde materiaal tot een verschillend resultaat te komen door detailvariaties, bijvoorbeeld:
- ≅ hetzelfde materiaal, maar in verschillende kleuren en bedrukking;
  - ≅ contrasterende kleur van stikzijde;
  - ≅ verschillende manieren van afwerking: bijvoorbeeld met biaislint ...

- Om materialen oordeelkundig te kunnen kiezen is het nodig dat de leerling het etiket of de tekst in de verkoopfolder, met de samenstelling van het materiaal, kan ontcijferen. De leerling kan de eigenschappen opzoeken in een vezeltabel. Deze vaardigheid komt ook aan bod in sommige verkenningengebieden bij Techniek. Zie ook doelstelling 41.
- 12 - Afhankelijk van het werkstuk kan men de vorm/het patroon bekomen door overnemen van vlakke vorm, doortekenen of de leerling het zelf laten tekenen.
- 13-14 - De leerling de vorm van de patroondelen laten schetsen met behulp van een uitgewerkt model zodat men kan vaststellen of hij zicht heeft op de patroonvormen.
- 18 - Voor de symbolen van technisch tekenen vertrekken van gekende inhouden van het vak Techniek.
- 19-20 - Op een fiche de gegevens die de naadbreedte bepalen vastleggen:
  - ≅ plaats van afwerking;
  - ≅ soort van afwerking;
  - ≅ te verwerken materiaal;
  - ≅ hoeveelheid.
- 23 - De schikking voor het snijplan wordt opgezocht op werkelijke grootte en kan dan onder de vorm van een schets door de leerling worden vastgelegd.
- 24 - De aankoop van het materiaal kan best in klasverband gebeuren waarbij de leraar de mogelijkheid heeft om de leerling te begeleiden bij de aankoop.
  - Er wordt geen kostennota door de leerling opgesteld om te vermijden dat men een foutief beeld over de prijs van een werkstuk krijgt. Er is nog geen sprake van maakloon, afschrijvingen enzovoort. De leerling kan wel een vergelijking maken van de verschillende prijzen van dezelfde materialen.
- 30-31 - Voor al de apparaten die men gebruikt leert men, de handleiding die de fabrikant bij het apparaat levert, lezen.
  - Van de apparaten die men gebruikt worden de onderdelen benoemd.
  - Naargelang een probleem met de apparatuur zich voordoet zal men dieper ingaan op de inhouden. Theoretische leerinhouden worden vanuit de praktijk aangeboden gespreid over de verschillende thema's.
  - Bij de realisatie een keuze maken uit apparatuur die in de school aanwezig is.

- 38 - De verschillende technieken die men aanleert in werkstukken toepassen.
- 41 - De leerlingen leerden dit in Techniek, indien ze het verkenningsgebied 'verzorging' hebben gevolgd.
- 42 - Het werkstuk in gebruik nemen in reële situaties. Bijvoorbeeld met een placemat de tafel dekken, met een schort dragen om te koken, een rok met andere kledingstukken en accessoires dragen in bepaalde situaties ...
- 44 - Voor de presentatie van de werkstukken grijpt men terug naar de aangelegde documentatie, de reclamefolders en vestigt men de aandacht op windowshopping.
 - Bij de presentatie de creativiteit van de leerling aanspreken.
 Bijvoorbeeld een modeshow organiseren en hierbij samenwerken met andere vakken:
 ≅ LO choreografie samenstellen.
 ≅ MO muziek kiezen.
 ≅ Nederlands of PAV teksten samenstellen.
 Bijvoorbeeld een etalage maken samen met de les PO.
- 45 - Na de evaluatie zo snel mogelijk feedback aan de leerling geven en indien nodig een remediëringsopdracht inlassen.
- 47-48 - Personen (oudleerlingen) uit het werkveld in de klas halen om de diverse beroepen in de modewereld toe te lichten. Met de leerling een bezoek brengen aan de derde graad en aan de stageplaatsen.
 • De leerling informeren over tewerkstelling door audiovisueel materiaal te gebruiken, leerlingen uit de derde graad te laten verslag uitbrengen over stage-ervaringen, oudleerlingen en stagementoren uit de kleding- en verkoopsector in de school uit te nodigen. Deze informatie spreiden over de verschillende thema's.

Leerlingennotities

Bijvoorbeeld:

≅ titelblad: thema;

≅ afbeeldingen van werkstukken en inspiratiebronnen in verband met het thema;

≅ uitwerking opdracht van het voorstel met documentatie en ontwerp;

≅ model van gekozen werkstuk;

≅ lijst met achtereenvolgende fasen van de realisatie;

≅ materiaal:

-documentatie met modellen + samenstelling van het materiaal,

- vezeltabel,
  - tabel met eigenschappen,
  - tabel met samenstellings- en onderhoudssymbolen,
  - verkoopvorm en prijs,
  - staal van verwerkt materiaal, materiaalnaam, eigenschappen en ontwerp van de etiketten;
  - ≅ overzicht van soorten patronen;
  - ≅ schets van patroondelen;
  - ≅ technische tekening van patroon of snijpatroon;
  - ≅ lijst met naadbreedte;
  - ≅ schets van snijplan;
  - ≅ principes in verband met juist en economisch schikken van de patroondelen in een snijplan;
  - ≅ kopieën van handleidingen van apparaten;
  - ≅ werkinstructieformulieren;
-
- ≅ werkvolgorde;
  - ≅ evaluatieformulieren:
    - product,
    - proces;
  - ≅ uitwerking van presentatie:
    - foto,
    - tekst,
    - ...
  - ≅ info over beroepen en opleidingsmogelijkheden.

6 EVALUATIE

- Evaluatie sluit onmiddellijk aan de vooropgestelde doelstellingen.
- Bij elke fase de leerling zelf de normen en toleranties laten nagaan, zodat de leerling zichzelf leert evalueren.
- De toetsen die cognitieve doelstellingen evalueren moeten concreet zijn, bijvoorbeeld:

Doelstelling: Een geschikt materiaal voor een werkstuk kiezen.

Toets: De leerling beschikt over:

- ≅ een staal,
- ≅ samenstellingsetiket,
- ≅ een lijst met eigenschappen van materialen,
- ≅ een model van een eenvoudig werkstuk.

Opgave: Verantwoorden waarom het staal wel of niet geschikt is om er het werkstuk in uit te werken.

Doelstelling: Patroondelen kunnen benoemen.

Toets: De leerling beschikt over een uitgewerkt model.

Opgave: De naam van de patroondelen noteren op een tekening van het patroon.

- Toetsen die vaardigheden evalueren kunnen onderdelen van de uitvoering zijn, bijvoorbeeld:

Doelstelling: De schaar correct gebruiken bij het uitsnijden van een werkstuk.

Toets: Deel van een werkstuk snijden volgens normen en toleranties.

Doelstelling: Een rafelnaad stikken.

Toets: In een werkstuk een rafelnaad stikken volgens normen en toleranties.

- Men zal de leerling permanent evalueren om informatie te bekomen over de mogelijkheden van de leerling. Deze gegevens kunnen de leerling helpen bij de studiekeuze.

- Bij het evalueren van de leerling zal de leraar rekening houden met wat hij tijdens het leerproces geobserveerd heeft in verband met:

- ≅ waarnemen,
- ≅ luisteren,
- ≅ begrijpen,
- ≅ analyseren,
- ≅ beheersen,

- ≅ tempobeheersing,

- ≅ oog-, hand-, voetcoördinatie,

- ≅ ...

- Bij de evaluatie moet meer belang gehecht worden aan het proces dan aan het product:

- ≅ de weg die de leerling heeft afgelegd,

- ≅ de manier waarop de leerling de weg heeft afgelegd,

- ≅ aandacht voor attitudes zoals volhouden, orde,

- nauwkeurigheid, luisterbereidheid, functioneren in groep ...

- Bij de procesevaluatie moet de leraar ook rekening houden met het didactisch gebeuren:

- ≅ was de opdracht beknopt genoeg,

- ≅ was het materiaal geschikt,

- ≅ was de moeilijkheidsgraad niet te hoog,

- ≅ beschikte de leerling over voldoende hulpmiddelen,

- ≅ werd de geschikte didactische werkvorm gebruikt, onder andere groepswork?

≅ ...

7 MINIMALE MATERIELE VEREISTEN

7.1 Specifieke inrichting

7.1.1 Nutsvoorzieningen

- Voorzieningen voor koud en warm water
- Elektriciteitsvoorzieningen voor:
  - ≅ verlichting
  - ≅ aansluiting toestellen
  - ≅ aansluiting apparatuur

7.1.2 Infrastructurele voorzieningen

- Zone voor praktijk
- Zone voor theorie: ruim genoeg om aan te passen aan didactische werkvormen
- Zone voor presentatie
- Voldoende bergruimte

7.2 Specifieke uitrusting

Het aantal keer dat bepaalde voorzieningen moeten aanwezig zijn, is afhankelijk van het aantal leerlingen. Er dient voldoende te zijn voor elke werkende leerling.

7.2.1 Specifieke uitrusting voor de zone praktijk

Naaaimachine in vaste tafel

- Overlock: 3-draads
- Strijktafel
- Strijkplank
- Stoomstrijkijzer

7.2.2 Specifieke uitrusting voor de zone theorie en presentatie

- Grote verplaatsbare werktafels met een glad werkblad: minimum 80 cm/120 cm
- Verplaatsbare prikboarden

- Grote verplaatsbare spiegel: 80 cm/150 cm
- Paspop
- Klein werkmaterieel onder andere nietpistool, perforator, T-lat van 75 cm , lat 50 cm
- Vast projectievlak
- Bord

7.2.3 Specifieke uitrusting voor

- Brandveiligheid

7.2.4 Producten en gerief in verband met

- Eerste hulp bij ongevallen

7.2.5 Informatiebronnen

- Modebladen aangepast aan de leeftijd van de leerlingen
- Recente reclamefolders
- Boeken en tijdschriften in verband met textielverwerking
- Video:
  - ≅ Modehuis - danshuis
  - ≅ Confectie is méér dan ...
  - ≅ Video-opnamen van recente tv-programma's in verband met mode
- Stalen van verschillende materialen

7.2.6 Beschikbare uitrusting in de school

- Personal computer en printer, met aangepaste software voor een eenvoudig teken- en tekst-verwerkingsprogramma
- Pc met internetaansluiting en aan te sluiten dataprojector

7.3 Uitzicht

Het lokaal moet aantrekkelijk zijn en de hedendaagse visie op de studierichting 'Mode' uitstralen.

8 BIBLIOGRAFIE

- Publicaties van het VVKSO
  - ≅ Didactische werkvormen KL-1004-01
  - ≅ Technisch tekenen KL-6002-01
- Handleidingen van machines en apparaten
- Recente boeken en tijdschriften rond textielverwerking
- Boeken en artikels in verband met etaleren
- Textiel ABC, Etitex
- IVOC - Publicaties, dia's, video's

- Inspiratiehandboek voor een veilige, gezonde, toegankelijke en aantrekkelijke school, uitgegeven door VLOR

Nuttige adressen

De Brug, Phoenixstraat 1, 9000 Gent, tel. (09)226 38 69

Etitex, Europees Huis van Textiel en Kleding, Montoyerstraat 24, 1000 Brussel, tel. (02)238 10 11,

fax (02)230 47 00

IVOC (Instituut voor Vorming en Onderzoek in de Confectie),

Leliëgaarde 22, 1731 Zellik, tel. 02 511 53 50 fax 02 511 71 91, <http://www.ivoc.be>

Provinciaal Instituut voor Milieu-educatie, Mechelsesteenweg 365, 2500 Lier, tel. (015)31 95 11

Provinciaal Veiligheidsinstituut, Jezusstraat 28, 2000

Antwerpen, tel. (03)203 42 00